TURPMĀK ATBILDĒM UZ IESNIEGUMIEM - 10 DARBDIENAS

Posted on 2. marts, 2026 by birojs@cersjurkans.lv

2026. gada 1. martā stājās spēkā grozījumi Iesniegumu likumā, līdz 10 darbdienām saīsinot termiņu, kas iestādēm atvēlēts atbildēšanai uz iesniegumiem. Skaidrojam, kas mainīsies, kā rīkoties, ja iestāde tomēr neatbild, un vai tādā gadījumā no iestādes iespējams pieprasīt zaudējumu atlīdzināšanu?

Līdz šim iestādēm uz iesniegumiem bija jāatbild *saprātīgā termiņā, ņemot vērā iesniegumā minētā jautājuma risināšanas steidzamību, bet ne vēlāk kā viena mēneša laikā no iesnieguma saņemšanas*. Praksē visbiežāk tiek izmantots viss atbildes sniegšanai atvēlētais mēnesis, turklāt arī tad termiņš nereti vēl tiek pagarināts, jo likums to pieļauj.

No 1.marta iestādēm līdzšinējā mēneša vietā uz iesniegumiem jāatbild 10 darbdienu laikā. Šo termiņu gan varēs pagarināt līdz mēnesim, ja atbildes sagatavošanai būs nepieciešama liela apjoma informācijas analīze vai papildu informācijas iegūšana.

Likumā paredzēts, ka atbildēt uz iesniegumu varēs ne tikai rakstveidā, bet arī mutvārdos vai citā formā, ja iesniedzējs tam būs piekritis. Tas nozīmē, ka atbildi, piemēram, varēs sniegt pa telefonu, e-pastā vai izpildot iesniegumā lūgto – apsekojot kādu objektu, izpildot kādu darbību, piešķirot kādu piekļuvi vai tamlīdzīgi.

Iesniegumus, kas nav iestādes kompetencē, 5 darbdienu laikā būs jāpārsūta kompetentajai iestādei, par to informējot iesniedzēju. Iepriekš šis termiņš bija 7 darbdienas. Savukārt, ja tas būs lietderīgāk, iestāde varēs iesniegumu nepārsūtīt, bet informēt iesniedzēju, kurā citā iestādē vērsties.

Ja iestāde tomēr neatbild

Tiesības vērsties valsts un pašvaldību iestādēs ar iesniegumu un saņemt atbildi pēc būtības izriet no Satversmes 104.panta. Iesniegumu likums ir viens no normatīvajiem aktiem, kur šo tiesību īstenošana

ir precizēta.

Atbildi varēs sniegt pa telefonu, e-pastā vai izpildot iesniegumā lūgto – apsekojot kādu objektu, izpildot kādu darbību, piešķirot kādu piekļuvi

Senāta spriedumos atzīts, ka tiesības vērsties iestādē ar iesniegumu privātpersonas īsteno pēc savas iniciatīvas. Savukārt iestādei ir juridiski saistošs pienākums sniegt motivētas atbildes uz uzdotajiem jautājumiem. Gadījumā, ja iestāde vispār nesniedz atbildi, vai atbilde netiek sniegta likumā noteiktajā termiņā vai kārtībā, šo rīcību ir iespējams apstrīdēt un pārsūdzēt kā iestādes faktisko rīcību. Atbilstoši Iesniegumu likuma 10.panta 2.daļai šādu pieteikumu var iesniegt Administratīvajā rajona tiesā, un tiesas spriedums nav pārsūdzams.

Jāatzīst, ka praksē iespēja vērsties tiesā tiek izmantota reti, jo arī tiesāšanās prasa laiku, kas ievērojami pārsniedz atbildes sniegšanai līdz šim atvēlēto mēnesi vai turpmāk paredzētās 10 darbdienas. Lietderīgāk, ja pirms vēršanās tiesā iesniedzējs vai tā pārstāvis sazinās ar iestādi, lai noskaidrotu, kāda ir iesnieguma virzība. Parasti šāds atgādinājums ir pietiekams atbildes saņemšanai. Turklāt ir iespējamas arī situācijas, kad atbilde ir sniegta, taču ir radušies pārpratumi tās saņemšanā, piemēram, iesniedzējs atbildi gaida e-pastā, bet tā nosūtīta uz oficiālo e-adresi.

Iesniegumu likumā ir noteiktas arī vairākas situācijas, kad atbildes sniegšana uz iesniegumu nav obligāta. Piemēram, ja iesniegumā nav norādīts iesniedzējs, ja iesniegums nav parakstīts vai tajā nav citu obligāto rekvizītu. Šādā gadījumā būtu korekti, ja iestāde norādītu uz konstatēto trūkumu un dotu iespēju to novērst. Tomēr praksē mēdz gadīties arī tā, ka iestāde šādā gadījumā vienkārši nereaģē. Taču, kad iesniedzējs sāk interesēties par iesnieguma virzību, situācija tiek noskaidrota.

Radušies zaudējumi jāatlīdzina

Ja iestāde ar prettiesisku faktisko rīcību personai ir nodarījusi zaudējumus, vienlaikus ar faktiskās rīcības apstrīdēšanu un pārsūdzēšanu ir jālūdz arī šādu zaudējumu atlīdzināšana.

Satversmes 92.panta trešais teikums noteic: *nepamatota tiesību aizskāruma gadījumā ikvienam ir tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu*. Līdz ar to šis teikums ietver vispārēju garantiju – ja personas tiesības vai ar likumu aizsargātās intereses ir pārkāptas, tad tai ir tiesības saņemt atbilstīgu atlīdzinājumu, norādīts Satversmes tiesas (ST) 2020.gada 7.maija lēmumā lietā 2019-21-01.

Atbilstīgam atlīdzinājumam ir vairākas funkcijas: kompensācijas, samierināšanas, kā arī prevencijas. Šo funkciju mērķis ir nodrošināt taisnīguma atjaunošanu un pamattiesības aizsardzību, izriet no ST 2012.gada 6.jūnija sprieduma lietā 2011-21-01.

Satversmē un Administratīvā procesa likumā noteiktās tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu par zaudējumu regulē Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likums (Zaudējumu atlīdzināšanas likums). Atbilstoši likuma 4.panta 1.daļai iestāde zaudējumu var nodarīt:

- ar darbību, proti, izdodot prettiesisku administratīvo aktu vai veicot prettiesisku faktisko rīcību;
- ar bezdarbību, ja iestādei bija pienākums rīkoties, bet tā prettiesiski nav rīkojusies.

Līdz ar to, lai noteiktu, vai pastāv zaudējumu atlīdzināšanas pamats, vispirms ir jāizvērtē, vai iestāde ir veikusi darbību vai bezdarbību. Iestādes faktiskā rīcība jeb bezdarbība, likumā noteiktajā termiņā nesniedzot atbildi uz iesniegumu, nav tiesiska.

Lietderīgāk, ja pirms vēršanās tiesā iesniedzējs sazinās ar iestādi, lai noskaidrotu, kāda ir iesnieguma virzība. Parasti šāds atgādinājums ir pietiekams atbildes saņemšanai

Personas tiesības uz zaudējumu atlīdzību

Atbilstoši Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 6.pantam personai ir tiesības uz zaudējuma atlīdzinājumu, ja pastāv tieša cēloņsakarība starp iestādes prettiesisko rīcību un nodarīto zaudējumu. Tas nozīmē, ka iestādes rīcībai jābūt tādai, kas faktiski rada zaudējuma iestāšanās iespēju, un tai jābūt galvenajam iemeslam, kura dēļ šīs sekas ir radušās. Cēloņsakarība nav konstatējama, ja tāds pats zaudējums būtu radies arī tad, ja iestāde būtu rīkojusies tiesiski.

Zaudējumu atlīdzināšanas likumā ar zaudējumu tiek saprasts jebkurš mantiski novērtējams pametums, kas personai radies iestādes prettiesiska administratīvā akta vai prettiesiskas faktiskās rīcības rezultātā.

Aprēķinot zaudējumu, tiek ņemta vērā arī neiegūtā peļņa, ja persona spēj pierādīt, ka notikumu parastās attīstības gaitā šāda peļņa būtu gūta. Zaudējuma jēdziens ietver arī izdevumus par juridisko palīdzību, kas personai bijuši nepieciešami savu tiesību aizsardzībai.

Tomēr cietušais nevar pilnībā vai daļēji saņemt zaudējuma atlīdzinājumu, ja nav darījis visu iespējamo, lai zaudējumu novērstu vai mazinātu, izmantojot savas zināšanas un praktiskās iespējas. Citiem vārdiem sakot, no personas tiek sagaidīta saprātīga un aktīva rīcība, lai ierobežotu prettiesiskas rīcības radītās sekas. Pretējā gadījumā zaudējumu apmērs var tikt attiecīgi samazināts. Tāpat tiesības uz atlīdzinājumu nepienākas, ja cietušais apzināti veicinājis zaudējuma rašanos vai palielinājis tā apmēru.

Lai persona varētu iegūt zaudējuma atlīdzinājumu, tai jāpierāda zaudējuma tiesiskais pamats un apmērs, kā arī jāpievieno pierādījumi, kas apliecina zaudējumus. Savukārt iestāde vai tiesa, nosakot, cik lielam jābūt zaudējuma atlīdzības apmēram, rūpīgi izvērtē, vai iestādes rīcība bija likumīga un pamatota, kādi bija tās motīvi, un vienlaikus ņem vērā arī cietušā rīcību.

Likuma ilgais ceļš

Iesniegumu likuma grozījumu izskatīšana Saeimā negāja gludi. Jau 2025.gada 22.oktobrī Saeimas Valsts pārvaldes un pašvaldības komisija lēma virzīt likumprojektu izskatīšanai 3.lasījumā, tolaik komisijā nobalsojot par vēl īsāku – 7 darbdienu – termiņu atbildes sniegšanai. Taču pēc dažādu

iestāžu un pašvaldību iebildumiem, balsojums par šo jautājumu Saeimas sēdē tomēr nenotika. Grozījumus likumā izslēdza no Saeimas sēdes darba kārtības un nodeva atkārtotai izskatīšanai komisijā.

Valsts atbildība var ietvert ne tikai pienākuma uzlikšanu iestādei atbildēt uz iesniegumu pēc būtības, bet arī pienākumu atlīdzināt iesniedzējam radušos zaudējumus

Saeimas komisija jautājumu par atbilžu sniegšanas termiņu pirms 3.lasījuma apsprieda četrās sēdēs 2025.gada nogalē un 2026.gada janvārī. Rezultātā komisija vienojās par 10 darbdienu termiņu, kas nepieciešamības gadījumā pagarināms līdz mēnesim. Šo piedāvājumu 2026.gada 5.februārī galīgajā lasījumā atbalstīja arī Saeima. 10 darbdienu termiņš ir kompromiss starp līdz šim pierasto mēneša termiņu, ko iestādes vēlējās saglabāt, un sākotnēji politiķu atbalstīto 7 darbdienu jeb nedēļas termiņu.

Diskusijās Saeimas komisijā tika aktualizēts risks, ka īsāki atbilžu sniegšanas termiņi palielinās birokrātiju un atbildes kļūs formālākas. Tā rezultātā var palielināties tiesvedību skaits. Tāpat tika norādīts, ka pienākums nekavējoties atbildēt uz iesniegumiem var atņemt laiku iestādes pamatfunkciju veikšanai un tā dēļ var kavēties administratīvo aktu izdošana vai citu uzdevumu izpilde.

Atbildēm jābūt saprotamām

Iesniegumu likuma grozījumi, ar kuriem tiek saīsināts iestāžu atbildes sniegšanas termiņš, ir būtisks solis efektīvākas un sabiedrībai pieejamākas valsts pārvaldes virzienā. Tie nostiprina labas pārvaldības principu un veicina savlaicīgu administratīvo procesu norisi, vienlaikus mazinot nepamatotu vilcināšanos iestāžu darbībā.

Vienlaikus tiesiskais regulējums skaidri nostiprina privātpersonas tiesības ne tikai saņemt atbildi pēc būtības, bet arī aizsargāt savas intereses gadījumos, kad iestāde šo pienākumu nepilda. Atbildes nesniegšana vai tās nesniegšana noteiktajā termiņā ir uzskatāma par faktisko rīcību, kuru ir iespējams apstrīdēt un pārsūdzēt administratīvā procesa kārtībā. Turklāt valsts atbildība var ietvert ne tikai iestādes prettiesiskas rīcības konstatēšanu un pienākuma uzlikšanu iestādei atbildēt uz iesniegumu pēc būtības, bet arī pienākumu atlīdzināt iesniedzējam radušos zaudējumus.

Vai praksē jaunais regulējums rezultēsies ar formālākām atbildēm, rādīs laiks. Vēlams, lai atbildes tiešām kļūtu īsākas, bet ne formālākas. Tām jābūt saprotamākām, neietverot bezgalīgus normatīvo aktu citātus, bet sniedzot skaidru un nepārprotamu atbildi uz uzdoto jautājumu.

Informācija par publikāciju:

AUTORE: Inga Bite, "Zvērinātu advokātu birojs CersJurkāns" SIA, juriste

AUTORE: Agnese Dimanta, "Zvērinātu advokātu birojs CersJurkāns" SIA, juriste

AVOTS: **iTiesības.lv**, **https://itiesibas.lv/raksti/ligumi-un-darijumi/komerctiesibas/bizness-turpmak-atbildem-uz-iesniegumiem-10-darbdienas/34459**

PUBLIKĀCIJAS PDF:
https://cersjurkans.lv/storage/2026/03/IB_AD_iesniegumu-likums.docx.pdf